

EDITAR J. B. XURIGUERA JOSEP CAMPS I ARBÓS

Desembre (1934)

Títol: *Desembre*. Subtítol: *La novel·la de la revolució espanyola*.

I. Ricard Forcadella, mentrestant, parlava. S'esforçava en fer la veu tan baixa com podia. El seu grup, segons havia comprovat l'Horta, estava ja complet; tots tenien preparada l'arma i estaven completament disposats a entrar en acció a la primera avinentesa. Aquells rostres, ombrejats pel mantell de la nit, semblaven figures electritzades; respiraven fort, pronunciaven paraules d'assentiment i s'encomanaven mútuament coratge. Hi havia Climent, Tirant, Horta i altres quinze o vint **camarades**.

Forcadella anava entusiasmant-se. Parlava de lluites heroiques. Els altres escoltaven amb una atenció gairebé solemne:

—Ha arribat l'hora de la nostra **venjança**; l'hora tantes vegades somiada. (p. 12)

II. »La lluita està ja començada i ben obertament. El sindicat vetlla pel millorament dels obrers del mateix ram; tots els sindicats confederats vetllen pel millorament de tots els obrers de tots els rams. El **Partit Polític de Classe** vetlla pels altres interessos dels treballadors: per una més àmplia llibertat de paraula oral i escrita, per una més recta justícia, per una més franca democràcia. Tot això, però, no és pas un ideal etern. L'obrer ha creat el sindicat i el **Partit Polític de Classe** i es serveix d'ells mentre dura la seva lluita amb el seu gran enemic: la societat capitalista. Té i defensa aquestes dues armes de lluita mentre no vegi aconseguit el seu ideal, és a dir, mentre no es vegi amb la força suficient per a enderrocar tot el sistema que l'oprimeix, l'explota i el fa esclau. Quan això sigui possible, l'obrer s'apoderarà de la màquina de l'Estat i en foragitarà els **cucs** perniciosos per a la seva vida, **instaurant la dictadura del pro-**

Desembre (1979)

Títol: *Desembre*.

I. Ricard Forcadella, mentrestant, parlava. S'esforçava a fer la veu tan baixa com podia. El seu grup, segons havia comprovat l'Horta, estava ja complet; tots tenien preparada l'arma i estaven completament disposats a entrar en acció a la primera avinentesa. Aquells rostres, ombrejats pel mantell de la nit, semblaven figures electritzades; respiraven fort, pronunciaven paraules d'assentiment i s'encomanaven mútuament coratge. Hi havia Climent, Tirant, Horta i altres quinze o vint **companys**.

Forcadella anava entusiasmant-se. Parlava de lluites heroiques. Els altres escoltaven amb una atenció gairebé solemne:

—Ha arribat l'hora de la nostra **reparació**; l'hora tantes vegades somiada. (p. 12)

II. »La lluita està ja començada i ben obertament. El sindicat vetlla pel millorament dels obrers del mateix ram; tots els sindicats confederats vetllen pel millorament de tots els obrers de tots els rams. El **Partit Polític** vetlla pels altres interessos dels treballadors: per una més àmplia llibertat de paraula oral i escrita, per una més recta justícia, per una més franca democràcia. Tot això, però, no és pas un ideal etern. L'obrer ha creat el sindicat i el **Partit Polític de Classe** i es serveix d'ells mentre dura la lluita amb el seu gran enemic: la societat capitalista. Té i defensa aquestes dues armes de lluita mentre no vegi aconseguit el seu ideal, és a dir, mentre no es vegi amb la força suficient per a enderrocar tot el sistema que l'oprimeix, l'explota i el fa esclau. Quan això sigui possible, l'obrer s'apoderarà de la màquina de l'Estat i en foragitarà els **elements** perniciosos per a la seva vida. El dia que a tot el món mani l'obrer,

letariat. El dia que a tot el món mani l'obrer, començarà per a la humanitat una nova era. (p. 19-20)

III. Forcadella es trobà un bon dia enfront del seu propi pare i ja des d'aleshores hagué d'escoltar els mil i un sermons paterns, que queien sobre d'ell **igual com van caient una a una les gotes d'aigua sobre el cos del màrtir lligat de peus i de mans. Allò era la tortura.** L'esperit **burgès**, acovardit, s'enfrontava per primera vegada amb l'ideal obert de Ricard. (p. 23)

IV. Però el fet que el terreny que necessitava un home per estar jagut no era sempre ben pla, feia en aquella ocasió que Ricard Forcadella comencés a notar la duresa d'algun terròs dur i de volum considerable. La seva espatlla portava ja marcat el senyal de la desigualtat **del terreny, que no era pas tan pla com el paviment encerat d'una casa senyorial, per exemple.** I provà de moure's. (p. 39).

V. També rodava per les artèries principals de la ciutat una companyia de guàrdies de seguretat, de guàrdies del «casc», que els deia el poble. La policia secreta, els Agents de Vigilància **tal com s'anomenaven**, acostumats que estaven, **gairebé tots ells**, a córrer de taverna en taverna **bevent gots del negre o del ranci**, ara es trobaven esmaperduts, i voltaven alienats sense saber què fer. Ells, que tenien a **gran honor extralimitar-se en les seves funcions, per tal de «fer mèrits», detenint, registrant i empresonant ciutadans honorables**, aquell dia devien esperar «ordres», **doncs cap iniciativa no semblava sortir del seu magí.**

En una paraula, Vilaclara es trobà, aquell diumenge de desembre, inundada per la guàrdia pretoriana del **despòtic** poder central, que cada dia estrenyia més el cercle de les **nobles aspiracions populars i les dels treballadors.**

El fred, que es deixava sentir intensament, i les desmesurades prevencions adoptades per guardar l'ordre, feren que la gent sortís poc al

començarà per a la humanitat una nova era. (p. 19-20)

III. Forcadella es trobà un bon dia enfront del seu propi pare i des d'aleshores hagué d'escoltar els mil i un sermons paterns, que queien sobre ell. L'esperit **familiar**, acovardit, s'enfrontava per primera vegada amb l'ideal obert de Ricard. (p. 23)

IV. Però el fet que el terreny que necessitava un home per estar jagut no era sempre ben pla, feia en aquella ocasió que Ricard Forcadella comencés a notar la duresa d'algun terròs dur i de volum considerable. La seva espatlla portava ja marcat el senyal de la desigualtat **del sòl.** I provà de moure's. (p. 39).

V. També rodava per les artèries principals de la ciutat una companyia de guàrdies de seguretat, de guàrdies del «casc», que els deia el poble. La policia secreta, els Agents de Vigilància, acostumats que estaven, a córrer de taverna en taverna bevent, ara es trobaven esmaperduts, i voltaven alienats sense saber què fer. Ells, que tenien a **gran honor poder «fer mèrits»,** aquell dia devien esperar «ordres», **perquè cap iniciativa no semblava sortir de llur magí.**

En una paraula, Vilaclara es trobà, aquell diumenge de desembre, inundada per la guàrdia pretoriana del poder central, que cada dia estrenyia més el cercle de les aspiracions populars.

El fred, que es deixava sentir intensament, i les desmesurades prevencions adoptades per guardar l'ordre, feren que la gent sortís poc al carrer, no obstant i ésser diumenge.

carrer, no obstant i ésser diumenge.

La mort dels dos guàrdies civils durant la vetlla del passat divendres, preocupava en gran manera l'oficialitat d'aquest cos **privilegiat de la nació**. Un d'ells, que fou trobat, encara, ferit, per més esforços que feren els seus caps perquè **denunciés** indicis de l'atemptat, no pogué **descobrir** cap detall, en absolut, i morí a les poques hores d'efectuar-li la segona cura. Això complicava la situació **per** la capital, **doncs**, a part les notícies alarmants que circulaven i les ordres telegràfiques que **rebieu** als centres oficials, de reprimir durament qualsevol intent de rebel·lia, hi havia aquí la mort **de dos** individus de la Benemèrita, tot el qual **encenia** Podi d'aquesta gent «guardadora de l'ordre» contra el «vil poblerot». (p. 65-66).

VI. El Cos de Vigilància era un organisme oficial un noranta per cent del qual el composava, pot dir-se, abúlics i homes de carreres equivocades. Es consideraven superiors als individus dels cossos de xoc de la Guàrdia Civil i de la Guàrdia de Seguretat, però no pas menys **honrosos de prestar-se** a portar a cap les mateixes tasques. Així, la cortesia i l'educació no eren precisament del seu domini i les bones formes de comportar-se eren per a ells poc menys que oblidades. Quan entraven al xoc eren traslladats a llocs que mai no havien ni somiat. Lluny de la seva terra, els escrúpols disminuïen. Així es trobaven que, per a ells, portar un home a la presó o deixar el dol en una família era igual que fumar-se una cigarreta. La consciència o els sentiments d'humanitat eren **coses que els individus pertanyents al cos de policies** no podien imaginar-se que existissin.

La seva cultura era gairebé nul·la; allò que més acostumaven a conèixer, potser, era les classes de vi. Però servien desinteressadament el règim i això era prou per tenir al seu favor totes les delícies que aquest els podia oferir.

Joan Serra era conegudíssim d'aquests paràsits, embrutits per la vagància. Joan Serra havia estat l'organitzador principal del Sindicat de la Metal·lúrgia i hagué de tractar amb ells una bona temporada. En coneixia molts perquè es cuidà de fer legalitzar els llibres del sindicat, i

La mort dels dos guàrdies civils durant la vetlla del passat divendres, preocupava en gran manera l'oficialitat d'aquest cos. Un d'ells, que fou trobat, encara, ferit, per més esforços que feren els seus caps perquè **acclaris** indicis de l'atemptat, no pogué **declarar** cap detall, en absolut, i morí a les poques hores d'efectuar-li la segona cura. Això complicava la situació **de** la capital, **perquè**, a part les notícies alarmants que circulaven i les ordres telegràfiques que **es rebien** als centres oficials, de reprimir durament qualsevol intent de rebel·lia, hi havia aquí la mort **dels dos** individus de la Benemèrita, tot el qual **complicava encara més els fets**. (p. 65-66).

VI. El Cos de Vigilància era un organisme oficial un noranta per cent del qual el composava, pot dir-se, abúlics i homes de carreres equivocades. Es consideraven superiors als individus dels cossos de xoc de la Guàrdia Civil i de la Guàrdia de Seguretat, però no pas menys **disposats** a portar a cap les mateixes tasques. Així, la cortesia i l'educació no eren precisament del seu domini i les bones formes de comportar-se eren per a ells poc menys que oblidades. Quan entraven al xoc eren traslladats a llocs que mai no havien ni somiat. Lluny de la seva terra, els escrúpols disminuïen. Així es trobaven que, per a ells, portar un home a la presó o deixar el dol en una família era igual que fumar-se una cigarreta. La consciència o els sentiments d'humanitat eren **valors que** no podien imaginar-se que existissin.

Joan Serra era conegudíssim d'ells. Havia estat l'organitzador principal del Sindicat de la Metal·lúrgia i hagué de tractar-los una bona temporada. En coneixia molts perquè es cuidà de fer legalitzar els llibres del sindicat, i presidí les juntes preliminars, i això l'obligà a tractar amb

presidí les juntes preliminars per a la constitució de l'organisme defensor dels seus interessos, i això l'obligà a tractar amb ells gairebé cada dia durant un llarg temps. (p. 74-75).

VII. La dona plorava a llàgrima viva. El seu fill l'acompanyà a un altre lloc del pis i l'assegué a una cadira. Aquell individu els seguí. Tornaren a la sala. A Joan Serra, en aquest punt, li vingué una idea que gairebé el féu somriure. Pensava amb la pistola, que tenia desada al terrat sota una teula difícil d'abastar.

—«Retrat de Marx»; «Retrat de Carles Liebtnecht»; «Fotografia representant el linxament de vuit negres a Chicago»; *Memòria del cinquè Congrés Pan-Rus dels Soviets*; *Manifest Comunista*; *El Comunisme d'Esquerra*, Lenin; *L'Estat i la Revolució*, Lenin...

El tercer policia manà a Serra: (p. 77).

VIII. Els crits pels carrers no cessaven d'oir-se. Els agents d'ordre públic seguien desorientats; ni els guàrdies civils, guàrdies de seguretat o agents de vigilància no sabien ben fixament a què atendre's; semblaven dominats d'una estranya suggestió. Els crits de «Visca el règim triomfant!» els tenia posats en una confusió estranya; eren tan insistents els rumors que s'havia efectuat el canvi de règim i tan confuses les notícies que circulaven en contra, que ningú no sabia fins on arribava la veritat i on començava la fantasia. Era degut exclusivament a això que, malgrat l'Estat de Guerra proclamat, els guàrdies no intervinguessin en les escenes que presenciaven, **ells que tenien fama d'intervenir enèrgicament i tot sovint sense solta ni volta en totes les escenes que es desenrotllaven al seu davant.**

Aquella tarda fou **formidable de satisfacció** per a l'home rebel. S'arribà a insultar els agents de l'ordre públic. Josep Vila es plantava davant el **mostatxo** del guàrdia i li **clamava**: «Vagabund! Paràsit! Fill de gos!» Mai no s'havia vist com aquell dia que els agents suportessin el ridícul **més desenfrenat**, però tampoc no s'havia vist mai una situació tan delicada com la d'aquella tarda. Era un espectacle tan pintoresc com

ells durant un llarg temps. (p. 74-75)

VII. La dona plorava a llàgrima viva. El seu fill l'acompanyà a un altre lloc del pis i l'assegué a una cadira. Aquell individu els seguí. Tornaren a la sala. A Joan Serra, en aquest punt, li vingué una idea que gairebé el féu somriure. Pensava amb la pistola, que tenia desada al terrat sota una teula difícil d'abastar.

El tercer policia manà a Serra: (p. 77).

VIII. Els crits pels carrers no cessaven. Els agents d'ordre públic seguien desorientats; ni els guàrdies civils, guàrdies de seguretat o agents de vigilància no sabien ben fixament a què atendre's; semblaven dominats d'una estranya suggestió. Els crits de «Visca el règim triomfant!» els tenia posats en una confusió estranya; eren tan insistents els rumors que s'havia efectuat el canvi de règim i tan confuses les notícies que circulaven en contra, que ningú no sabia fins on arribava la veritat i on començava la fantasia. Era degut exclusivament a això que, malgrat l'Estat de Guerra proclamat, els guàrdies no intervinguessin en les escenes que presenciaven.

Aquella tarda de satisfacció per a l'home rebel. S'arribà a insultar els agents de l'ordre públic. Josep Vila es plantava davant del guàrdia i li **deia**: «Vagabund! Paràsit!» Mai no s'havia vist com aquell dia que els agents suportessin el ridícul, però tampoc no s'havia vist mai una situació tan delicada com la d'aquella tarda. Era un espectacle tan pintoresc com inèdit. (p. 94).

inèdit (p. 94).

IX. El poble coneixia prou fins **on arribava la brutalitat** d'aquells guàrdies; en altres ocasions s'havien manifestat deixant caure la seva ira desenfrenada sobre **l'espatlla** dels obrers, sense fer cap distinció de les dones, vells o infants. **Eren botxins de l'Estat opressor al qual guardaven el poder a sang i a foc davant una possible revolta del poble, aplanat despietadament per l'esclavatge i la misèria en què vivia. Justament aquest punt, la dissolució d'aquests instruments vivents de tortura, formats per cretins, per mercenaris i per homes sense ni un bri de sensibilitat, era una part de la gran màquina que aquell moviment que el poble s'havia decidit a emprendre volia destruir i fer desaparèixer.**

Ni davant d'aquest perill, ni existint la possibilitat **pròxima** d'ésser malferit **per aquells lacais baixos del capitalisme**, d'ésser soterrat en vida en un calabós **infecte** o d'ésser apallissat bàrbarament, els elements **netament** revolucionaris no es movien del seu lloc. **Permaneixien ferrenys, complint amb el seu deure.** (p. 113).

X. Quin soroll hi feien en el seu cervell els crits de les **mares** que **no podien alletar els seus fills i els veien morir emportats per la tuberculosi**? No els deia res en la seva consciència els clams dels homes que cercaven **treball i demanaven un tros de pa per la seva companya i pels seus fillets**? No entenien l'**angúnia** que **passaven els infantons que anaven pels carrers, espellifats, amb els braços estesos i la boqueta oberta, resseca de tant temps de no haver mastegat res**? I, aquells guàrdies, que només portaven l'uniforme que tingués significació i que aquell mateix uniforme tenia el poder **d'anul·lar-los** completament tota la seva personalitat, és que aquests guàrdies **no comparaven aquells quadres de fam i de misèria que es veien cada dia, amb els quadres adornats amb sedes i joies, essències i perfums, on es bellugaven els acaparadors de la riquesa, els grans banquers, els forts industrials**? I, encara, quan els pobres **pàries, els obrers, sortien de les seves barraques, les quals no eren com els palaus on hi havia llocs distins per a totes les hores del dia,**

IX. El poble coneixia prou fins **on arribaven els mètodes** d'aquells guàrdies; en altres ocasions s'havien manifestat deixant caure la seva ira desenfrenada sobre **les espatlles** dels obrers, sense fer cap distinció de les dones, vells o infants.

Ni davant d'aquest perill, ni existint la possibilitat d'ésser malferit, d'ésser soterrat en vida en un calabós o d'ésser apallissat bàrbarament, els elements revolucionaris no es movien del seu lloc. **Romanien ferrenys, complint amb llur deure.** (p. 113).

X. Quin soroll hi feien en el seu cervell els crits de les **mares**? No els deia res els clams dels homes que cercaven **treball**? No entenien l'**angúnia dels infantons que anaven pels carrers, espellifats**? I, aquells guàrdies, que només portaven l'uniforme que tingués significació i que aquell mateix uniforme tenia el poder **d'anul·lar** completament tota la seva personalitat, és que aquests guàrdies no sentien res al pit que es rebel·lés quan s'anomenava a aquell grup de famolencs, uns pertorbadors? Havien sofert algun agravi d'algun d'aquells éssers que **tenien al seu davant**? No! Ells complien, simplement, les ordres que havien rebut.

i quan s'aplegaven al carrer, sense haver menjat i sense roba per afrontar els freds intensos del cru hivern, i anaven a ensenyar als que vivien en els grans *boulevards* i avingudes la gran desigualtat que hi havia en aquella societat, aquells obrers que anaven amb els braços estesos, sense cap altra idea al cap que la de poguer menjar i treballar amb les seves forces, aquells mateixos guàrdies, no sentien res al seu pit que es rebel·lés quan s'anomenava a aquell grup de famolencs, uns pertorbadors? I tenien, en aquell moment suprem, el coratge suficient per a plantar-se al seu davant, encarar-los els seus màusers i fer-los una i varies descàrregues seguides? Podien, aquells guàrdies, contemplar impassibles com queien a terra, morts o malferits, els cossos fràgils de les dones i dels infants que feia un moment pidolaven almoïna amb els seus ulls rodons i els pits escanyats? Ells, els guàrdies, havien sofert algun agravi d'algun d'aquells éssers miseriosos que tenien al seu davant? No! Ells complien, simplement, les ordres que havien rebut. A la gent que viu en aquells edificis tan luxosos, amb unes portalades superbes i uns miradors adornats i sortits enfora provocadors, els repugnava aquelles visions de grups de famílies pobres, al davant mateix dels seus estatges. Pensaven que aquella gent amb parracs i amb els dits dels peus sortint-los-hi del calçat estripat que portaven, els embrutaven els seus carrers i els enterbolien la mirada; calia evitar que tornessin a la seva vista aquelles rates pudents que vivien en els barris apartats de la ciutat; calia exterminar els que tenien l'atreviment de posar-se al davant de la via d'ells, dels potentats.

El monstruós, però, d'aquells fets, no era que els senyors panxuts, amb el *pendentif* d'or penjat a l'armilla, l'automòbil al seu servei i la cartera repleta de bitllets, volguessin perpetuar aquesta situació; el monstruós no era que aquelles senyores, encapellades i vestides amb velluts i brodats, i amigues íntimes dels seus criats i xofers, desitgessin que la vida amable s'anés allargant, sense cap incident desagradable; el monstruós no era, tampoc, que les senyorettes, que no pensaven sinó amb els vestits i amb els balls, dominades tothora per instints morbosos i recitant estupideses

Amb un sou assegurat, que era més que necessari, uns homes, que eren pobres —perquè si no ho haguessin estat ja no s'hi haurien allistat—, no tenien escrúpols. No recordaven que eren, ells també el poble i allí hi tenien els seus pares, els germans i els amics de tota la vida. (p. 121-123).

apreses en recepcions o en llargues passejades, ajudessin a què poguessin seguir vivint en el mateix ambient en què es desenrotllaven. El veritablement monstruós, l'inconcebible, era que, **només per un sou assegurat**, que no era més que necessari, uns homes, que eren pobres —perquè si no ho haguessin estat ja no s'hi haurien allistat—, no **tinguessin escrúpols a assassinar el poble, entre el qual hi tenien els seus pares, els seus germans, els amics de tota la vida; era inversemblant que un guàrdia rebés l'ordre de matar i veiés enfront del seu màuser la seva mare, l'ésser estimat, i ell tirés contra aquells les seves bales homicides. Aquest fet només es podia comprendre si s'expliqués que aquells homes que exercien el trist paper social de botxins investits de tota legalitat, completament impunes dels seus actes, tenien la consciència podrida i executaven aquells fets d'absoluta follia, absolutament irresponsables que eren.** (p. 121-123).

XI. I l'infant recitava les paraules que el seu propi pare li havia ensenyat:

—No aniré mai a la guerra per defensar els interessos **dels capitalistes.**

—Quina és la teva pàtria?

—La meva pàtria és tot el món. A cada poble hi ha dos pobles, dues classes: **proletaris i burgesos**; els **proletaris** són els meus germans, els **burgesos** són els meus enemics.

—Vols anar al cel o a l'infern?

—No hi ha cel ni infern. Tot és una fantasia que ha fet retrassar el món dos mil anys. La religió és l'opi del poble.

—Molt bé. Avui ho has dit tot sense entrepussar gens; aviat podrem passar a la lliçó segona. Fes un petó al teu pare. (p. 126-127).

XII. L'ona adversària al règim imperant s'aixecava gegantina en tot el país, però aquell Estat inquisidor omplia molts estómacs. Tenia organitzada la repressió permanent amb una mena de mercenarisme. Vertaders exèrcits d'individus indesitjables, amb un

XI. I l'infant recitava les paraules que el seu propi pare li havia ensenyat:

—No aniré mai a la guerra per defensar els interessos **de l'imperialisme.**

—Quina és la teva pàtria?

—La meva pàtria és tot el món. A cada poble hi ha dos pobles, dues classes: **treballadors i capitalistes**; els **treballadors** són els meus germans, els **capitalistes** són els meus enemics.

—Molt bé. Avui ho has dit tot sense **ensopegar ni una vegada**; aviat podrem passar a la lliçó segona. Fes un petó al teu pare. (p. 126-127).

XII. L'ona adversària al règim imperant s'aixecava gegantina a tot el país. (p. 140).

temperament d'home cruel i implacable, constituïen els cossos armats al servei dels quals hi havia l'ordre públic. (p. 140).

XIII. La repressió seguia el seu curs. Els guàrdies civils eren encara el braç de ferro que oprimia el poble. Tothom odiava la Guàrdia Civil, amb un odi ample i profund, impossible d'esborrar-se en tota la seva vida. La Guàrdia Civil apareixia com una mà inconscient a les ordres del govern despòtic. Tan acostumada estava a ésser utilitzada com a instrument de repressió, que a aquesta tasca s'hi abandonava somrient i confiada. (p. 146).

XIV. Josep Tirant veia que anava a començar un llenguatge que aquella bona dona no entenia. Ell estava a punt de dir: «Ricard i jo tenim les mateixes idees; pensem que la redempció del proletariat només pot existir quan aquest es decideixi a prendre el Poder. L'altre vespre, Ricard i jo, malalts els dos però tan valerosos com els altres, esperàvem la columna sublevada de Puigdalbera, pistola en mà, per tal de sumar-nos-hi i trencar les cadenes amb què el capitalisme desenfrenat subjecta el poble. I després d'aquell fracàs imprevisit nosaltres no cessarem fins que veurem implantat el nostre mètode.» Josep Tirant hauria volgut dir tot això a aquella dona; així hauria estat més sincer i hauria dit tota la veritat, però veié que no seria comprès, que aquella dona no entenia de qüestions semblants, que era descobrir-se ell i Ricard d'una manera absolutament inútil, i deixà els primers pensaments i respongué d'aquella forma vaga i imprecisa. (p. 166).

XV. Ricard Forcadella no es donava compte de res, absolutament, del que passava al seu voltant. Tant és així que en el llit que tenia al seu costat, aquell mateix matí s'hi desenrotllà una escena que donà molt que dir, i Ricard no veié res ni es donà compte de res tampoc.

Què passà aquell matí a la infermeria? El següent:

Feia dies que a la infermeria hi havia un detingut jove i bon mosso. Es trobà indisposat un bell matí i demanà per anar a

XIII. La repressió seguia el seu curs. Els guàrdies civils eren encara el braç de ferro del govern. Tothom els tenia por, una por ampla i profunda. La Guàrdia Civil apareixia com una mà a les ordres del poder. Tan acostumada estava a ésser utilitzada com a instrument de repressió, que s'hi abandonava somrient i confiada. El fet de pertànyer a un organisme obrer ja era prou per ésser detingut. Però també abundaven les detencions arbitràries. (p. 146).

XIV. Josep Tirant veia que anava parlant un llenguatge que aquella bona dona no entenia. Estava a punt de dir: «Ricard i jo tenim les mateixes idees. L'altre vespre, Ricard i jo, malalts els dos però valerosos com els altres, esperàvem la columna sublevada de Puigdalbera, pistola en mà, per tal de sumar-nos-hi i trencar les cadenes que oprimeixen. I després d'aquell fracàs imprevisit nosaltres no cessarem fins que veurem arribada l'hora de la llibertat.» Josep Tirant hauria volgut dir això a aquella dona; així hauria estat més sincer i hauria dit a veritat, però veié que no seria comprès, que aquella dona no entenia de qüestions semblants, que era descobrir-se ell i Ricard d'una manera absolutament inútil, i deixà els primers pensaments i respongué d'aquella forma vaga i imprecisa. (p. 166).

XV. Ricard Forcadella no s'adonava, absolutament, del que passava al seu voltant. No feia cap senyal; no comprenia res. Era un cos inert, que respirava pensosament... (p. 202-203).

reposar uns dies en els llits de la infermeria; era un quizenari que coneixia el règim interior de cinquanta presons i la vida que calia fer per no avorir-se tant. Però succeí una cosa molt curiosa. D'entre la dotzena de monges que cuidaven els malalts, n'hi hagué una que es distingí a mostrar-se més sol lícita que les altres envers el quizenari; aquest ho veié i deixà fer, tota vegada que això només li reportava beneficis, els quals, encara que petits, allí dins i en aquelles circumstàncies de seguida augmentaven de proporció. La monja el somreia sempre amb una cara amable; era jove encara i el malalt la veia que quan estava prop d'ell se li obrien els narius i la sang li bullia i li pujava a la cara.

La bomba continguda tant temps, a la fi esclatà; fou aquell matí. La monja havia esperat que els malalts que hi haguessin en aquella habitació no poguessin veure res; procurà trobar-se sola; ajustà els finestrans i la poca llum que penetrava es distribuïa amb peresa pels llocs més propers d'aquella finestra.

La monja anà cap al llit on es trobava el quizenari, estirà els llençols cap avall i es llançà al seu damunt. El malalt no sabé què fer. En el moment que ella el tenia abraçat i el besava, entrà un oficial de la presó. La dona es desféu de l'home, mostrà una cara afligida i digué que havia estat ell que l'havia violentat. El pres, gitat al llit, no l'havia deixat anar perquè no l'havia agafat encara.

L'oficial féu entrar dos ordenances i els manà que s'emportessin el malalt. Aquest fou portat als sòtans, fou torturat i, després, llançat als calabossos de càstig, sense llum i voltat de les parets rajant aigua.

Però Ricard Forcadella no féu cap senyal; no comprengué res. Era un cos inert, que respirava penosament... (p. 202-203).

XVI. Un electricista, mentre arreglava la instal·lació d'una església, obrí una caixeta per les ànimes i hi trobà seixanta cèntims; el rector — home de fortes conviccions cristianes — fou inexorable: el denuncià i fou conduït a la presó a purgar el *gran pecat* d'haver pres, en una església, els diners del pròxim, cosa tanmateix sense cap

XVI. Un electricista, mentre arreglava la instal·lació d'una església, obrí una caixeta per les ànimes i robà els cèntims; fou denuncià i conduït a la presó. (p. 206).

precedent en la història del món. (p. 206).

XVII. El pare de Ricard Forcadella sofrí, doncs, una transformació radical. Arribà fins i tot a dir:

—Si el meu fill defensava tot això, el meu fill tenia raó...

I començà a nàixer en ell una profunda i franca simpatia per tots aquells problemes que fins aleshores havia combatut tan aferrissadament i que no coneixia prou bé, encara.

La mare de Ricard i la Cinteta, aquell dia, sortiren de l'església, per a no entrar-hi més, ja. Havien sentit de llavis del sacerdot que predicava «que aquells que estaven tancats a la presó eren professionals del robatori i candidats a cometre els crims més espantosos. Enemics de déu, no pagarien ni amb la seva vida el mal que havien causat al país i a la religió».

Les dues dones, quan travessaven el portal, ploraven de veure tanta incomprensió i dolenteria en llavis d'un sacerdot. L'honor del seu fill Ricard, ferit d'aquella manera tan marcada, pogué més que els seus sentiments místics i no tornaren més a l'església. (p. 220).

XVII. El pare de Ricard Forcadella sofrí, doncs, una transformació radical. Arribà fins i tot a dir:

—Si el meu fill defensava tot això, el meu fill tenia raó...

I començà a nàixer en ell una profunda i franca simpatia per tots aquells problemes que fins aleshores havia combatut tan aferrissadament i que no coneixia prou bé, encara. (p. 220).

Hilde (1935)

I. —Jo ja no crec en els amics. Si hagués de fer el que penso, no us diria un mot més i us faria marxar de la meva cambra. Però no sé què ha tingut el dia d'avui que m'obliga a seguir per un camí que jo no he escollit... Avui no sóc altra cosa que una desferra moral. No puc pensar en els temps passats, quan escrivia amb tota la força del meu pit, omplint paper i més paper, estudiant detingudament els meus personatges, dissecant llurs passions i creant escenes sòlides i profundes. Avui estic molt lluny d'aquells temps. Avui torna a dominar en mi només un pensament, l'obsessió de la meva vida: **el problema sexual**. Ja us he dit que jo era un home dolent i una desferra moral. (p. 19-20).

II. En un escenari, petit i estrafet, sortien a cantar i ballar. Eren també, aquelles, unes dones rialleres, amb una veu esquerdada i cridanera, que feia certa gràcia de sentir. Sortien lleugeres de roba; algunes vegades les cobria només un mocador **posat damunt els pits i un altre damunt el sexe**. Després, a mitja cançó, es treien els mocadors, es quedaven **completament** nues i reien i miraven amb unes cares de pecadores penedides, que feia esclatar en crits histèrics i en alarmants aplaudiments les primeres fileres dels espectadors.

Jo també feia com aquells homes: reia i cridava fort i, a la vegada, **mossegava** la carn de les amigues que tenia empresonades en els meus braços.

Vaig deixar, mig foll, aquell espectacle, dominant en mi completament la meva sang ardent i el record, en barreja multiforme, dels crits, de les rialles i de la nuesa d'aquelles artistes del music-hall. En ésser al carrer, l'americana desbotonada i el cap i els braços caiguts, vaig caminar sense saber on anava. No sé quant temps vaig estar d'aquesta manera. Quan em vaig refer, em trobava segut, **com us he dit abans, en una taula d'un cabaret**. Em va despertar el soroll de la música

Hilde (1955-1984)

I. —Jo ja no crec en els amics. Si hagués de fer el que penso, no us diria un mot més i us faria marxar de la meva cambra. Però no sé què ha tingut el dia d'avui que m'obliga a seguir per un camí que jo no he escollit... Avui no sóc altra cosa que una desferra moral. No puc pensar en els temps passats, quan escrivia amb tota la força del meu pit, omplint paper i més paper, estudiant detingudament els meus personatges, dissecant llurs passions i creant escenes **que volia que fossin** sòlides i profundes. Avui estic molt lluny d'aquells temps. Avui torna a dominar en mi només un pensament, l'obsessió de la meva vida: **el problema gegantí i insoluble de les dones**. Ja us he dit que jo era un home dolent i una desferra moral. (p. 19-20).

II. En un escenari, petit i estrafet, sortien a cantar i ballar. Eren també, aquelles, unes dones rialleres, amb una veu esquerdada i cridanera, que feia certa gràcia de sentir. Sortien lleugeres de roba; algunes vegades les cobria només un mocador. **Ja podeu suposar l'interès de l'espectacle**. Després, a mitja cançó, es treien els mocadors, es quedaven nues i reien i miraven amb unes cares de pecadores penedides, que feia esclatar en crits histèrics i en alarmants aplaudiments les primeres fileres dels espectadors.

Jo també feia com aquells homes: reia i cridava fort i, a la vegada, **estrenyia** la carn de les amigues que tenia empresonades en els meus braços.

Vaig deixar, mig foll, aquell espectacle, dominant en mi completament la meva sang ardent i el record, en barreja multiforme, dels crits, de les rialles i de la nuesa d'aquelles artistes del music-hall. En ésser al carrer, l'americana desbotonada i el cap i els braços caiguts, vaig caminar sense saber on anava. No sé quant temps vaig estar d'aquesta manera. Quan em vaig refer, em trobava segut, **en una cadira, davant d'una taula d'un establiment dubtós, que seria difícil de precisar**.

anestesiada, i unes mans fines que m'acariciaven el rostre. Vaig provar de mirar-la. Era una bellesa sortida del mirall. Morena, ulls negres i brillants, boca menuda, amb una rialla de dolor que l'omplia de simpatia. Vaig provar de fer-li un somriure que millor semblava una ganyota. Em vaig posar dret. La tenia agafada per la cintura. Vaig estirar-la i ella, amb els ulls fixos en mi i estrenyent-me fort les mans, va seguir-me fins a la porta. Un taxi ens portà a un **meublé**. (p. 26-28).

III. He sortit a les set de la tarda de l'oficina i m'he posat a caminar. No sé ben bé el temps que feia que marxava, quan vaig veure uns ulls blaus, puríssims, que miraven des del darrere d'un aparador, a la part interior de la botiga. Vaig parar-me en sec i em vaig quedar llarg moment contemplant aquella noia rossa i bonica con un sol. Ella també em mirava. L'aparador estava guarnit de sabates. La noia era dependenta allí. El meu cor glatia amb fúria. Jo semblava petrificat, mirant a través dels vidres aquell rostre agradable. Ella i jo ens esguardàrem fixament. Vaig somriure i ella va somriure també. Al cap d'uns moments entrà a la botiga una senyora amb un infant i ella vingué a cercar un model que es trobava a l'aparador. (p. 35-36).

IV. Jo no donava cap importància a **les relacions** entre dues persones de sexe distint. Ella volia tampoc no donar-n'hi. Però la nostra conversa, en el fons, portava una conclusió final: ella i jo. Els dos ens havíem posat d'acord sobre **la qüestió religiosa**, sobre el sentit de l'amistat i de la **llibertat de la dona**, però arribà un moment que ella pensà que de mantenir els seus mots, **hauria d'acceptar-me a mi per company**. I en aquest punt, ella, la dona moderna, que no tenia prejudicis ni respectava barreres de cap mena, féu marxa enrere, aparegué **com totes les altres dones, amb els seus defectes capitals. Em desitjava, jo ho veia. Hauria volgut** que jo m'hagués acostat a ella, l'hagués agafada fort i **omplert de besades passionals**. Aleshores, amb els ulls tancats i mossegant-se els llavis, hauria deixat caure el cap enrere i hauria gaudit de

Em va despertar el soroll de la música anestesiada, i unes mans fines que m'acariciaven el rostre. Vaig provar de mirar-la. Era una bellesa sortida del mirall. Morena, ulls negres i brillants, boca menuda, amb una rialla de dolor que l'omplia de simpatia. Vaig provar de fer-li un somriure que millor semblava una ganyota. Em vaig posar dret. La tenia agafada per la cintura. Vaig estirar-la i ella, amb els ulls fixos en mi i estrenyent-me fort les mans, va seguir-me fins a la porta. Un taxi ens portà a **casa seva, millor dit, en una cambra que tenia rellogada**. (p. 26-28).

III. He sortit a les set de la tarda de l'oficina i m'he posat a caminar. No sé ben bé el temps que feia que marxava, quan vaig veure uns ulls blaus, puríssims, que miraven des del darrere d'un aparador, a la part interior de la botiga. Vaig parar-me en sec i em vaig quedar llarg moment contemplant aquella noia rossa i bonica con un sol. Ella també em mirava. L'aparador estava guarnit de sabates. La noia era dependenta allí. El meu cor glatia amb fúria. Jo semblava petrificat, mirant a través dels vidres aquell rostre agradable, **admirant la bellesa desconeguda que m'oferia Patzar**. Ella i jo ens esguardàrem fixament. Vaig somriure i ella va somriure també. **Era natural en aquella situació**. Al cap d'uns moments entrà a la botiga una senyora amb un infant i ella vingué a cercar un model que es trobava a l'aparador. (p. 35-36).

IV. Jo no donava cap importància a **l'amistat** entre dues persones de sexe distint. Ella volia tampoc no donar-n'hi. Però la nostra conversa, en el fons, portava una conclusió final: ella i jo. Els dos ens havíem posat d'acord sobre **qüestions diverses, artístiques i socials**, sobre el sentit de l'amistat i de **la llibertat necessària a la dona en la vida moderna**, però arribà un moment que ella pensà que de mantenir els seus mots, **la seva moral se'n podria ressentir**. I en aquest punt, ella, la dona moderna, que no tenia prejudicis ni respectava barreres de cap mena, féu marxa enrere, aparegué **amb les reserves naturals** a les altres dones, amb **les seves defenses capitals. No li desplaïa, almenys m'ho pensava. Potser hauria volgut** que jo m'hagués acostat a ella, l'hagués agafada **de les mans i li hagués declarat la meva passió**. Aleshores,

la vida. Però fou vulgar; va caure en la mateixa **estupidesa** que en la nostra conversa havíem descobert, nosaltres dos, **de** les altres dones...

Jo li vaig agafar el braç, fort, i ella em va mirar amb els seus ulls grossos, rodons i negres. **Ens vam ficar en un portal quiet i ombrívol.** El seu abric de pells s'obrí. Jo juguinejava amb la pell del coll, i els meus dits fregaven lleugerament **els seus pits, menuts, durs** i graciosos. Ella deixava fer, sense mirar-me. Li plaïa l'aventura, però no volia confessar-ho. En realitat, era jo el modern i ella, en aquella ocasió, la que estava plena de tots els prejudicis. Li vaig tocar els llavis amb els dits. (p. 40-42).

V. —Però és igual. Tinc necessitat de parlar, de dir tot el que bull tumultuosament en el meu interior. He de dir que voldria estar reposat, viure tranquil·lament, voltat d'uns braços amorosos i d'un rostre somrient, però el cicló de la meva vida actual se m'emporta i fins i tot em fa estimar, uns moments, tot allò que més odio. Jo sóc amable, sí, molt amable, davant les dones. Les miro amb delectança i deixo que elles se n'adonin; els somric amb tota la meva generositat; les serveixo amb aparent afecte i els parlo amb mots dolços. I tot això, ho faig sense cap esforç, sense cap contrarietat ni violència. Em plau, encara, **aparèixer bondadós** o amb un vel de simpatia davant d'elles. I, no obstant, el secret de tot això és que les desitjo, que voldria **estrènyer-les en els meus braços, que voldria rabejar llur cos amb el meu en un mar de plaer**, que no deixo un moment de **pensar a besar-los la cara fresca i tova i a respirar llur olor plena de feminitat adorable.** (p. 51-52).

VI. Perquè, escolteu amic, ¿no trobeu que seria terrible per a **les dones** haver d'arribar a la conclusió que són totes elles uns éssers **menyspreables**, insincers i **cretins**, que no mereixen sinó ésser **ofegades** brutalment en el llac fangós de les passions **sexuals**?

I, malgrat tot el que us he dit abans, veig amb horror que és

amb els ulls tancats i mossegant-se els llavis, hauria deixat caure el cap enrere i hauria gaudit de la vida. Però fou vulgar; **va** caure en la mateixa **incomprensió** que en la nostra conversa havíem descobert, nosaltres dos, en les altres dones...

Jo li vaig agafar el braç, fort, i ella em va mirar amb els seus ulls grossos, rodons i negres. **Vam caminar una estona l'un al costat de l'altre.** El seu abric de pells s'obrí. Jo juguinejava amb la pell del coll, i els meus dits fregaven lleugerament els seus **cabells, de seda flonjos** i graciosos. Ella deixava fer, sense mirar-me. Li plaïa l'aventura, però no volia **o no podia** confessar-ho. En realitat, era jo el modern i ella, en aquella ocasió, la que estava plena de tots els prejudicis. Li vaig tocar els llavis amb els dits. (p. 40-42).

V. —Però és igual. Tinc necessitat de parlar, de dir tot el que bull tumultuosament en el meu interior. He de dir que voldria estar reposat, viure tranquil·lament, voltat d'uns braços amorosos i d'un rostre somrient, però el cicló de la meva vida actual se m'emporta i fins i tot em fa estimar, uns moments, tot allò que més odio. Jo sóc amable, sí, molt amable, davant les dones. Les miro amb delectança i deixo que elles se n'adonin; els somric amb tota la meva generositat; les serveixo amb aparent afecte i els parlo amb mots dolços. I tot això, ho faig sense cap esforç, sense cap contrarietat ni violència. Em plau, encara, **aparèixer o ésser bondadós** o amb un vel de simpatia davant d'elles. I, no obstant, el secret de tot això és que les desitjo, que voldria **somnio sempre, que voldria tenir-les tothora a la vora i parlar-los dies i dies, mesos i mesos, anys i anys banyant-me en aquest mar de benestar, no deixant ni un moment de contemplar les cares fresques i toves, respirant llur olor plena de feminitat adorable.** (p. 51-52).

VI. Perquè, escolteu amic, ¿no trobeu que seria terrible per a **tots nosaltres** haver d'arribar a la conclusió que són totes elles uns éssers **vulgars**, insincers i **vanitosos**, que no mereixen sinó ésser **barrejades** brutalment en el llac fangós de les passions **tèrboles**?

I, malgrat tot el que us he dit abans, veig amb horror que és

aquesta la idea que d'elles domina cada dia més **en mi...** Ésser brutal, clavar els dits a la seva carn, mossegar els seus llavis fins a tallar-los pel mig, enterrar-les en el laberint espinós de l'èxtasi, estirar els seus cabells enrere fins que els seus ulls oberts apareguin rodons i el nas voli fet a miques com una bomba acabada d'esclatar... (p. 56).

VII. Amb els amics parlàvem, en aquell temps, **del problema sexual**. Havíem entrat de ple en el tema més important de la nostra vida d'adolescents. Qui havia vist una dona nua? **Qui havia pogut tocar-la?** Nosaltres consideràvem aquell com un ésser sobrenatural i l'admiràvem.

El problema de la dona ens obsessionava. Ens anàvem passant de l'un amic a l'altre els secrets que anàvem dissipant a poc a poc. Quan podíem parlar amb un home més gran que nosaltres, ja se sabia, començàvem a fer-li preguntes i més preguntes. Volíem conèixer tots els estats i tots els fenòmens. D'antuvi, per a nosaltres, **el problema sexual** consistia només a saber d'on venien els infants. **Després, iniciàrem el període de la masturbació.** Però havíem arribat ja a un punt on no podíem donar-nos per satisfets amb tot allò. Calia viure més; calia preguntar més; calia saber més coses i calia, encara, realitzar-les.

Havia complert ja els setze anys. Un vespre de juliol, cap allà a les onze, els meus companys em portaren a un prostíbul. Hi regnava un gran desordre; molts crits i moltes obscenitats. Aquell lloc apareixia massa tèrbol, no pas com jo havia imaginat que seria. Els crits em ferien les oïdes, la calor era inaguantable; la pudor de suor tapava els narius. Les dones ensenyaven tot llur cos, mentre uns homes els resseguien amb els seus dits, greixosos i estirats. En un racó, hi havia una noia de cabell castany, que estava quieta. No era lletja del tot; semblava bona moixa. Jo hi vaig anar. Ella somrigué. Li vaig preguntar com se deia i si tenia calor. Li vaig passar una mà pels cabells. Una sensació gairebé sublim recorregué tot el meu cos. No tenia força per dir-li res. Un company meu li parlà a l'oïlla; ella féu una rialla de desconfiança. Va invitar-me i jo la vaig seguir. Tothom ens mirava; jo no sabia què

aquesta la idea que d'elles domina cada dia més **en alguns homes...** Ésser brutal, clavar els dits en llur carn, mossegar llurs llavis fins a tallar-los pel mig, enterrar-les en el laberint espinós del deliri, estirar llurs cabells enrere fins que llurs ulls oberts apareguin rodons i el nas voli fet a miques com una bomba acabada d'esclatar... **Però, no; això és una follia.** Això no pot ésser, no hauria d'ésser... (p. 56).

VII. Amb els amics parlàvem, en aquell temps, **dels problemes de la joventut**. Havíem entrat de ple en el tema més important de la nostra vida d'adolescents. Qui havia pogut tocar-la? Nosaltres consideràvem aquell com un ésser sobrenatural i l'admiràvem.

El problema **femení** ens obsessionava. Ens anàvem passant de l'un amic a l'altre els secrets que anàvem dissipant a poc a poc. Quan podíem parlar amb un home més gran que nosaltres, ja se sabia, començàvem a fer-li preguntes i més preguntes. Volíem conèixer tots els estats i tots els fenòmens. D'antuvi, per a nosaltres, **aquell problema** consistia només a saber d'on venien els infants. **Després, ens presentàrem noves experiències.** La imaginació adolescent no trobava limitacions. Cada vegada volia aprofundir més en el camp reservat d'allò que consideràvem com el secret del món. Ens creïem que tots els homes grans havien forçosament seguit el mateix camí que nosaltres. Era, només, a força de bracejar en el bosc espès de la ignorància que podríem arribar un dia a trobar la llum esplendorosa del firmament obert, ample i serè.

I no defallíem a seguir els mil passos del gran laberint, en el qual tot sovint ens perdriem i del que no coneixíem encara sinó la lluïssor de les parets de miralls.

De vegades he sentit parlar de la necessitat d'educar els infants. Potser, si és fes així, no es veurien aquests abandonats a llurs escassos mitjans de descoberta. Ara, els dubtes i els equívocs abunden en ells i llurs imaginacions es carreguen de miratges al·lucinants.

El més difícil per a un infant és poder fixar les proporcions dels problemes. I sovint s'omple de boires i de misteris i s'ofega en

em passava. En entrar a la cambra li vaig repetir la confessió. Ella ni m'escoltà tampoc. (p. 73-75).

VIII. D'aquesta manera m'anava preparant per conèixer el món. Això eren lluites internes. Simultàniament desenrotllava, encara, altres activitats. **Aleshores ja feia temps que estava ficat en assumptes socials. Escrivia i lluitava per un règim més just que l'actual.** Però això eren aspectes exteriors. La vida íntima, en canvi, era aquella altra, la del dubte, la de la tortura moral, la del domini de la força netament **sexual**, la vida interior. (p. 80-81).

IX. En baixar del tren, vindrien a esperar-me dones formosíssimes, amb els braços nus, els cabells llunts i les ungles carminades! Les nostres **sabates es tocaven, els nostres cossos s'atreien.** Jo ho rebutjava, segur que allí on anava no havien de faltar-me mans amables ni **llavis molsuts.**

Sobre les dones tenia una idea ben concreta. **Ja no podria estimar-ne cap més. Les coneixia massa ja. Cap d'elles no valia una intenció generosa. Les acceptava gairebé exclusivament com uns objectes de gaudi.** (p. 99).

X. Vaig arreglar la meva estança fins que fou adient a un home de vint-i-quatre anys, que tingués les preocupacions i exigències que jo sentia: un llit menut i baix, una llum dèbil, que queia damunt una taula petita, i dues cadires. Per les parets, una testa vermella **d'Uliànov** damunt una cartolina grisa, que estava clavada al capçal del llit, un calendari i unes *fotos* de cinema. També vaig posar un termòmetre, el qual vaig trobar un dia a terra fet a trossos. Encara no he pogut saber avui com es va trencar. El mercuri corria pel sòl desfet en boletes petites. Jo hi vaig jugar fins que el vaig posar en una capseta de llauna. Al poc temps el vaig mirar i el vaig veure tot desfet, fos i adherit **a la planta** de la caps. (p. 107).

XI. Allí treballava amb febre. Hi passava els dies i les nits; els dies

un mar sense fons de pensaments inexactes i contradictoris. I esdevé una víctima ingènua enlloc d'un cor simple i serè. (p. 73-75).

VIII. D'aquesta manera m'anava preparant per conèixer el món. Això eren lluites internes. Simultàniament desenrotllava, encara, altres activitats. **Treballava en una oficina tot el dia i això m'obligava a seguir una disciplina no sempre plaent.** Però això eren aspectes exteriors. La vida íntima, en canvi, era aquella altra, la del dubte, la de la tortura moral, la del domini de la força netament **metafísica**, la vida interior. (p. 80-81).

IX. En baixar del tren, vindrien a esperar-me dones formosíssimes, amb els braços nus, els cabells llunts i les ungles carminades! Les nostres **mirades es creuaven, els nostres cors saltaven de joia.** Jo ho rebutjava, segur que allí on anava no havien de faltar-me mans amables ni **paraules consoladores.**

Sobre les dones tenia una idea ben concreta. **Les havia estimades ja molt, de vegades em semblava que massa. Tanta passió posava en totes les coses. Podria seguir encara estimant-les? No seria pecar d'ingenuïtat?** (p. 99).

X. Vaig arreglar la meva estança fins que fou adient a un home de vint-i-quatre anys, que tingués les preocupacions i exigències que jo sentia: un llit menut i baix, una llum dèbil, que queia damunt una taula petita, i dues cadires. Per les parets, una testa vermella **d'un déu de la mitologia** damunt una cartolina grisa, que estava clavada al capçal del llit, un calendari i unes *fotos* de cinema. També vaig posar un termòmetre, el qual vaig trobar un dia a terra fet a trossos. Encara no he pogut saber avui com es va trencar. El mercuri corria pel sòl desfet en boletes petites. Jo hi vaig jugar fins que el vaig posar en una capseta de llauna. Al poc temps el vaig mirar i el vaig veure tot desfet, fos i adherit **al fons** de la caps. (p. 107).

XI. Allí treballava amb febre. Hi passava els dies i les nits; els dies

de treball i els diumenges. Volia acabar la novel·la, la qual m'ocupava ja feia més d'un any. No pensava en les dones fins que les veia caminar, **provocatives**, pels carrers. Aleshores sí que hi pensava i se m'encenien els sentits, però després em trobava altra volta davant el paper, i tot em marxava i tornava a ésser l'home íntegre, l'home actiu, l'home amb voluntat de ferro de sempre. (p. 108).

XII. Els dos primers dies vaig mirar Hilde gairebé només com un objecte a **posseir**, encara que veiés en ella alguna cosa inexplicable que em digués, d'una manera sorda, que jo m'equivocava en obstinar-me a seguir pensant a **fer-la meva**. (p. 134).

XIII. Passà una llarga estona. El meu braç baixà cap a agafar-li el seu i, amb ell, la lligava tota en una estreta abraçada. **Uns bells instants la meva mà serpentejava per sobre les rodones turgents dels seus pits, amb sorpresa creixent i** consagrava inevitablement tota la meva atenció a aquells contactes meravellosos.

Jo no sentia felicitat. Fou després que vaig adonar-me d'ella, però aleshores em tornava a trobar sol. La joia meva, la produïen els records, però mai la vaig sentir, aquella hora, quan estava prop d'ella. M'empenyia, només, un indeturable instint de dominar.

El meu braç baixà més i vaig estrènyer-li la cintura fortament.

Al nostre entorn tot seguia igual. En el llenç les imatges se succeïen en una correlació estúpida, com si el *décapage* hagués estat executat per un foll. Ella i jo no ens deixàvem.

Us vull explicar, amic, tot el que passà entre nosaltres dos. He començat la meva història amb tota sinceritat i vull acabar-la de la mateixa manera, sense amagar-vos un mot, un gest o un simple pressentiment. Per això m'he fet el propòsit de contar-vos tota la meva desventura. De no ésser així, ja no us hauria dit ni una sola paraula.

Estàvem els dos entrelaçats en unes butaques d'aquell cinema. **El meu braç baixà més, encara, d'on havia arribat i reposava, ara, sobre les cuixes de Hilde.** El temps corria amb una velocitat vertiginosa. La sessió no era pas lluny d'acabar-se. Jo estrenyia el seu cos

de treball i els diumenges. Volia acabar la novel·la, la qual m'ocupava ja feia més d'un any. No pensava en les dones fins que les veia caminar, **alegres com esquirols**, pels carrers. Aleshores sí que hi pensava i se m'encenien els sentits, però després em trobava altra volta davant el paper, i tot em marxava i tornava a ésser l'home íntegre, l'home actiu, l'home amb voluntat de ferro de sempre. (p. 108).

XII. Els dos primers dies vaig mirar Hilde gairebé només com un objecte, encara que veiés en ella alguna cosa inexplicable que em digués, d'una manera sorda, que jo m'equivocava en obstinar-me a seguir pensant a **dominar-la**. (p. 134).

XIII. Passà una llarga estona. El meu braç baixà cap a agafar-li el seu i, amb ell, la lligava tota en una estreta abraçada. I consagrava inevitablement tota la meva atenció a aquells contactes meravellosos.

Jo no sentia felicitat. Fou després que vaig adonar-me d'ella, però aleshores em tornava a trobar sol. La joia meva, la produïen els records, però mai la vaig sentir, aquella hora, quan estava prop d'ella. M'empenyia, només, un indeturable instint de dominar.

El meu braç baixà més i vaig estrènyer-li la cintura fortament.

Al nostre entorn tot seguia igual. En el llenç les imatges se succeïen en una correlació estúpida, com si el *décapage* hagués estat executat per un foll. Ella i jo no ens deixàvem.

Us vull explicar, amic, tot el que passà entre nosaltres dos. He començat la meva història amb tota sinceritat i vull acabar-la de la mateixa manera, sense amagar-vos un mot, un gest o un simple pressentiment. Per això m'he fet el propòsit de contar-vos tota la meva desventura. De no ésser així, ja no us hauria dit ni una sola paraula.

Estàvem **tots** dos entrelaçats en unes butaques d'aquell cinema. El temps corria amb una velocitat vertiginosa. La sessió no era pas lluny d'acabar-se. Jo estrenyia el seu cos gairebé amb frenesí. Naixia en mi un desig d'insaciabilitat. Havia avançat massa? El camp no tenia pas aquella

gairebé amb frenesí. **Les cuixes eren meves, totalment meves.** Naixia en mi un desig d'insaciabilitat. Havia avançat massa? El camp no tenia pas aquella distància. Seguia encara enllà. Jo vaig perdre tot control de mi mateix. No podia dominar-me. El brau corser, inquiet, es mou impacient, salta impetuós, aixeca el cos enlaire i es llança a córrer, a través dels camps, quilòmetres enllà, cap a la batalla implacable. Jo estava neguitós. La mirava i em sentia, en aquells moments, superior a ella; sentia el contacte dels seus cabells i m'encomanava tendresa. Però el meu pit bategava impetuosament i **els meus narius s'eixamplaven** de forma desmesurada. **Els meus dits deixaren les cuixes i vaig sentir** que es tancaven els meus ulls. **Volia tocar el seu sexe.**

Jo no respirava. Ella es bellugà i **tancà les cuixes.** Jo resistia. No volia retrocedir. **Al contrari, intentava anar endavant. Vaig esforçar-me diverses vegades.** Ella girà el cap a mi i em mostrà els seus ulls rodons i lluminosos. Amb el cap responia negativament i semblava preguntar-me: —«Per què...?» Jo no vaig poder més. Vaig pujar de pressa els braços, vaig abraçar-la amb tota la meva força, gairebé amb ràbia, vaig agafar el seu cap gentil i la vaig besar, llargament i frenèticament. Era l'únic que se m'acudí de fer en aquell estat tumultuós en què estava. (p. 144-146).

XIV. —I l'altre amor?

—Tu parles de l'atracció del sexe.

—En efecte. Per sobre de tot es manifesta la força de natura.

—Bé. Sí. Per què no dir-ho? **Jo dormia amb ell quan els nostres instints animals coincidien.**

—L'atracció sexual és la llei de la vida.

—En aquells moments ens assemblem als animals.

—L'home és un producte de la naturalesa... (p. 187).

XV. —Tu **necessites un home.** Jo respecto el teu amor. No et demano pas que tu estimis un altre home. **Et dic, només, que tu pots anar amb un altre home sense** deixar d'estimar aquell. (p. 192).

distància. Seguia encara enllà. Jo vaig perdre tot control de mi mateix. No podia dominar-me. El brau corser, inquiet, es mou impacient, salta impetuós, aixeca el cos enlaire i es llança a córrer, a través dels camps, quilòmetres enllà, cap a la batalla implacable. Jo estava neguitós. La mirava i em sentia, en aquells moments, superior a ella; sentia el contacte dels seus cabells i m'encomanava tendresa. Però el meu pit bategava impetuosament i **s'eixamplava** de forma desmesurada. **Vaig sentir** que es tancaven els meus ulls.

Jo no respirava. Ella es bellugà i **canvià de posició.** Jo resistia. No volia retrocedir. Ella girà el cap a mi i em mostrà els seus ulls rodons i lluminosos. Amb el cap responia negativament i semblava preguntar-me: —«Per què...?» Jo no vaig poder més. Vaig pujar de pressa els braços, vaig abraçar-la amb tota la meva força, gairebé amb ràbia, vaig agafar el seu cap gentil i la vaig besar, llargament i frenèticament. Era l'únic que se m'acudí de fer en aquell estat tumultuós en què estava. (p. 144-146).

XIV. —I l'altre amor?

—Tu parles...

—En efecte. Per sobre de tot es manifesta la força de natura.

—Bé. Sí. Per què no dir-ho?

—És la llei de la vida.

—En aquells moments ens assemblem als animals.

—L'home és un producte de la naturalesa... (p. 187).

XV. —Tu **el necessites.** Jo respecto el teu amor. No et demano pas que tu estimis un altre home. **Fins i tot, pots no** deixar d'estimar aquell. (p. 192).

XVI. —Jo també cerco una dona per estimar. Però, jo compleixo una funció obligada **en unir-me amb una dona fins i tot no estimant-la**. Un minut després de deixar-la, ja no em recordo d'ella.

—Jo no sóc pas una **prostituta**. Pots anar amb elles, si et plau.

—No em plau... No em vols comprendre... Hilde, no m'enganyis ni t'enganyis més. Et dic, només, que jo no puc **passar sense una dona**. Igualment que tu no pots passar **sense un home...**

Un punt encara no havíem tocat. I era que jo defugia que era per mi mateix per qui parlava, quan em referia a una tercera persona. Això la desconcertà una mica. A les meves paraules darreres, ella respongué:

—No puc passar **sense...**

—I, doncs...?

Semblava que havia esgotat ja els recursos de resistència. Restà callada llarga estona. Em mirava amb uns ulls grossos, desmesurats. Tenia el rostre encès. I tornà a repetir, en un to d'intimitat inefable:

—Què vols...?

Jo la vaig estrènyer contra el meu pit, li vaig fer un petó llarg i li vaig xiuxiuejar a l'orella:

—Vols venir amb mi?

—Amb tu? On?

—**A gitar-nos sobre un llit.** (p. 198-199).

XVII. Per què es negava a lliurar-se a **mi**? És que esperava que jo em convertís en un lleó i li clavés les meves urpes al seu coll rosat fins que li sortís sang i es veiés obligada a **deixar-se posseir**? Jo em debatia en un terrible dilema. Per un costat ja no tenia ganes de tenir Hilde **damunt del llit**, però no obstant m'inundava una sensació del fracàs immens que aquella situació suposava. (p. 205).

XVI. —Jo també cerco una dona per estimar. Però, jo compleixo una funció obligada. Un minut després de deixar-la, ja no em recordo d'ella.

—Jo no sóc pas una **cortesana**. Pots anar amb elles, si et plau.

—No em plau... No em vols comprendre... Hilde, no m'enganyis ni t'enganyis més. Et dic, només, que jo no puc **viure així**. Igualment que tu no pots passar **al marge de...**

Un punt encara no havíem tocat. I era que jo defugia que era per mi mateix per qui parlava, quan em referia a una tercera persona. Això la desconcertà una mica. A les meves paraules darreres, ella respongué:

—No puc passar **al marge de...**

—I, doncs...?

Semblava que havia esgotat ja els recursos de resistència. Restà callada llarga estona. Em mirava amb uns ulls grossos, desmesurats. Tenia el rostre encès. I tornà a repetir, en un to d'intimitat inefable:

—Què vols...?

Jo la vaig estrènyer contra el meu pit, li vaig fer un petó llarg i li vaig xiuxiuejar a l'orella:

—Vols venir amb mi?

—Amb tu? On?

—**Amb mi. No em preguntis res més.** (p. 198-199).

XVII. Per què es negava a lliurar-se? És que esperava que jo em convertís en un lleó i li clavés les meves urpes al seu coll rosat fins que li sortís sang i es veiés obligada a **seguir com el xai davant el llop**? Jo em debatia en un terrible dilema. Per un costat ja no tenia ganes de tenir Hilde, però no obstant m'inundava una sensació del fracàs immens que aquella situació suposava. (p. 205).